

סיכום הרמב"ם היומי

פרק י"ב – השכן קודם

הדין: מצד מידת חסד, בן המצר (שכן) קודם תמיד לאדם אחר בקבלת השדה שנמצאת בשכנותו, כמו במקרה של חלוקת שותפות או מכירת השדה. מלבד במקרים בהם זהו חסד לתת דוקא לאחר, כמו יתום ואשה. [א-יט]

• יום שלישי, כ"ז אייר •

פרק י"ג – השכן והקונה

הדין: הקדימה של בן המצר אמורה רק במכירה רגילה, לא במתנה או בחליפין. הקונה מוגדר כשליח בן המצר, ובן המצר צריך לשלם את הוצאותיו. [א-יז]

פרק י"ד – הקונה קודם

הדין: בכל מקרה בו בן המצר מחל על זכותו ולא ערער, או שאינו יכול לקנות בעצמו באותו מחיר – הקונה הוא שקודם. חכם קודם לשכן, ושכן קודם לקרוב. [א-יח]

הלכות שלוחין ושותפין

פרק א' – שליח ששינה

הדין: ניתן למנות שליח כדיבור בלבד, ולשליח אין סמכות לעוות ולשנות ממה שנתבקש לעשות. ולכן במקרים בהם שינה והפסיד למשלח, מעשהו בטל מעיקרו (כמפורט). [א-יט]

• יום רביעי, כ"ח אייר •

פרק ב' – סוגי שליח

הדין: א) מי שליח – רק בן ברית שיש לו דעת יכול להיעשות שליח, מלבד בעניני ממון שסוכם מראש לשלוח באמצעות קטן וכדומה; ב) סרסור – זהו שליח בשכר, ודינו דומה לשומר שכר. לכן הוא חייב על הפסדים וכדומה. [א-יט]

פרק ג' – שליח לדון

הדין: ניתן למנות שליח שיתבע בשם מרשו, באמצעות הרשאה. ובתנאי: שעשה קנין על ההרשאה, שמדובר בתביעה ממונית על דבר ממשי, שהנתבע עדיין לא נשבע. ובכל מקרה בו לשליח יש חלק מממון התביעה, כגון שותף, ביכולתו לתבוע בלי הרשאה. [א-יט]

• יום ראשון, כ"ה אייר •

הלכות שכנים

פרק ז' – חלון

הכלל: מי שפתח חלון בקיר ביתו הפונה לחצר חברו, והלה לא מיחה, הרי שהחזיק בחלון. לכן, אם בעל החצר רוצה לבנות כעת קיר מול החלון, עליו לעשות זאת בגובה ובמרחק כזה שלא יאפיל על החלון, ובאופן שהוא לא יוכל להציץ דרך החלון. [א-יז]

פרק ח' – תשמישי החצר

הכלל: כל שימוש בלתי מורשה בחצר, הגורם נזק לבעל החצר – במקרה שאדם אחר עשה שימוש זה פעמים רבות, ובעל החצר לא מיחה בו, אותו אדם החזיק בשימוש. ולכן בעל החצר אינו יכול להפקיע ממנו את הזכות הזו. כגון: הוצאת זיז, הצבת סולם גדול, שפיכת מים מהמרזב והכנסת קורות למחיצה. [א-יט]

פרק ט' – הרחקת נזקים

הכלל: אדם הרוצה לעשות שימוש היכול להזיק את נכסי חברו, עליו לעשות זאת במרחק כזה שיבטיח שהלה לא יינזק. כגון: רטיבות ליד קיר, אש מתחת לתקרת עליה, חום מתחת למחסן וכיוצא בזה. [א-יז]

• יום שני, כ"ו אייר •

פרק י' – הרחקת שונות

הדין: א) עיר – בני עיר יכולים לעכב על אדם פרטי מעשיית דברים המפריעים לציבור ולטיפוח העיר; ב) נזק ממילא – דין הרחקת נזקים נאמר רק כאשר הנזק בא ממש בשעת מעשה. אך אם הנזק בא מאליו אחר כך, אין חובה להרחיק. [א-יח]

פרק י"א – חזקה בנזק

הדין: אדם שלא הרחיק נזק משטח חברו, והלה לא מיחה, זה אומר שמחל לו והוא החזיק בנזק. מלבד בנזקים קשים, שאדם לא מסוגל לסובלם, בהם שתיקה אין פירושה מחילה, מלבד אם מחל בפרוש ועשה קניין. [א-יח]

פרק ד' – עשיית שותפות

פרטי הדין: (א) התחלת שותפות – שני השותפים צריכים לעשות קנין המועיל כפי משפטי קניינים. כלומר, בדבר שבא לעולם, בצורות הקניין המועילות וכו'; (ב) רווחים והפסדים – מתחלקים ביניהם בשווה, בלי יחס לאחוזים שלהם בקרן. מלבד אם התנו מראש; (ג) פירוק השותפות – אפשרי תמיד, בתנאי שלא סוכם מראש על זמן מסוים. [ח-א]

• יום חמושי, ב"ט אייר •

פרק ה' – מנהג המדינה

הדין: למעשה, על השותפים חלים דיני הקניין הרגילים. לכן: כל אחד צריך לנהוג כמנהג המדינה; שותף ששינה והפסיד, דינו כשליח, וההפסד באחריותו; יש להם אונאה זה על זה; וכל אחד מוגדר כמוחזק בשותפות, והשני נחשב מוציא מחברו. [א-א]

פרק ו' – קרן השקעות

הדין: אדם שהשקיע כסף בידי מנהל השקעות – חצי מהקרן הינו פיקדון שבאחריות בעל הכסף, וחצי הינו הלוואה באחריות מנהל השקעות. לפי זה, אם הרווח יתחלק בשווה, היה זה אבק ריבית – שהמלווה מרוויח על הלוואתו בלי לעשות דבר – ולכן תיקנו שמנהל ההשקעות ירוויח מעט יותר, כדי שהדבר ייחשב כדמי ניהול (כמפורט). [ח-א]

פרק ז' – חצי ההלוואה

הכלל: כאמור, בכל השקעה ('עסק') ישנו חלק המוגדר כהלוואה והוא באחריות מנהל השקעות. ולכן, בכל מקרה בו הכסף כולו ירד לטמיון, על מנהל ההשקעות לשלם את חלק ההלוואה כולו. משא"כ אם היה הפסד קל, כאן אנו חוזרים לכללים הרגילים של השקעה – שמנהל ההשקעות מפסיד פחות ממה שהוא מרוויח (כמפורט). [ח-א]

• יום שישי, ראש־חודש סיון •

פרק ח' – הנותן ביצים

הכלל: כשם שבקרן השקעות על בעל הכסף להוסיף דמי ניהול מלבד חלוקת הרווחים, בכדי שהדבר לא יהא 'אבק ריבית' – כך במקרה שנתן לחברו בעלי חיים לגידול וטיפול, שמלבד חלוקת הריווח, עליו לתת לו שכר על העבודה. [ח-א]

פרק ט' – שבועת השותפים

הדין: כיון שלשותפים יש נטיה להתיר לעצמם לקיחת יתר עבור העבודה שלהם, לכן תיקנו חכמים שאחד יכול להשביע את חברו אפילו על טענת ספק שמא לקח יותר ממה שסוכם. ובלבד שהם עדיין שותפים. דין זה קיים גם באפוטרופסים, משקיעים וכדומה. [ח-א]

פרק י' – גלגול שבועה

הדין: שותף שתובע בטענת ודאי, יכול לגלגל שבועה על השותף השני, וכך להשביעו את שבועת השותפים. ובתנאי ששניהם מסכימים כי השותפות עדיין לא פורקה. [ח-א]

• יום שבת־קודש, ב' סיון •

הלכות עבדים

פרק א' – עבד עברי

פרטי הדין: (א) העבד – יהודי שנמכר בגניבתו או שמכר עצמו משום עניות. לא אשה; (ב) האדון – גבר יהודי; (ג) כבוד העבד – יש למוכרו בצורה מכובדת, להעבידו בעבודות נורמליות שאינן בזויות, וכן לתת לו אש"ל כמו של האדון. [ח-א]

פרק ב' – קנין ושחרור

פרטי הדין: (א) הקנין – כסף או שטר; (ב) השחרור – שש שנים, יובל, פדיון בגרעון כסף, שטר שחרור, מיתת האדון בלי שיש לו בן. [א-ב]

פרק ג' – תנאי העבדות

פרטי הדין: (א) האדון חייב במזונות אשת העבד, ומעשיה לעבד עצמו; (ב) האדון מוסר לעבד שפחה כנענית רק בנמכר בגניבתו שהוא נשוי עם בנים; (ג) רציעה – אם הוא נשוי עם בנים, ורוצה להישאר עם השפחה ואינו חולה, האדון רוצעו בדלת הבניין, והוא יוצא רק ביובל; (ד) הענקה – יש להעניק למי שיוצא בתום זמנו. [ח-א]